

SYDKOREAS GRÖNA Ö

Ön Jeju i södra Sydkorea har allt – stränder, palmer, vilande vulkaner och spännande klippformationer. Här finns också udda museer, unika lokala rätter och ett ständigt växande utbud av lyxhotell. Prova lite av varje och du är garanterad en semester med både avkoppling och mängder av nya intryck. Text: MALIN HEFVELIN Foto: LINDA ROMPPALA

På Jejus långa sandstränder samsas både solbadare, fiskare och musselplockare. Längs strandpromenaden på populära Woollyang Beach ligger en kafégata med smala trähus och små verandor sida vid sida.

Den subtropiska fuktigheten som ackumulerar sig på vulkanernas frodiga sluttningar skapar ett perfekt klimat för te, som har odlats på ön sedan 300-talet.

Trädgårdsmästaren Bum-Yong Sung har ägnat 50 år åt att skapa sin bonsaiträdgård Spiritual Garden, som sägs vara en av världens finaste. Här finns också en utmärkt lunchrestaurang med traditionell mat.

Jejus inland är täckt av vulkaner och en frodig växtlighet.

Studenterna Sin Min Sup och Lee Seung Yup är på besök på Jeju för att njuta av strand och sol

SYDKOREA

Camping har blivit extremt populärt på Jeju de senaste åren. Man kan tälta eller hyra en husvagn och slå läger på många ställen över hela ön

När vi kör längs Jeyes kust ser vi dem överallt. I havet vid lysande orangea flytbojar mellan dyken, på stranden i svarta torrdräkter eller på fyrhjulingar och lastbilsflak på väg hem med sin fångst. De kallas Haenyeos, havskvinnor. Dessa Jeyes dykande farmödrar lever på det havet ger och ses i dag som något av en nationalskatt, en av få.

Sydkorea är annars ett land som präglas av snabb utveckling. Sedan 1998 har landet upplevt en nästan överklig ekonomisk tillväxt och är i dag världens elfte största ekonomi. Men med nyvunna framtidsutsikter har man också lämnat mycket av de gamla traditionerna bakom sig. Ön Jeju strax utanför Sydkoreas södra kust däremot, är en av få platser i landet där en hel del av landets kultur- och naturarv har bevarats. Här finns allt från magnifika stränder, fantastiska kustvandringar och Unesco-arvsmärkta vulkaner till utmärkt mat och spännande museer, lätt tillgängligt för besökare. Hela ön är också listad som en av världens sju nya naturliga underverk, tillsammans med bland annat Taffelberget i Kapstaden och Amazonasfloden i Sydamerika.

Jeju besöks varje vecka av hundratusentals koreanska semesterfirare. Det är helt enkelt hit man åker på sin semester, oavsett om det är smekmånad, 60-årsfirande eller tjejhelg. Vid Woolyang beach träffar vi Soham Zang från Peking. Hon studerar i Seoul men är på Jeju för att träffa sina föräldrar på vårlov.

– Det var härligare att ses här och få lite semester samtidigt, säger hon.

Studenterna Sin Min Sup och Lee Seung Yup kommer från Gyong Gi-provinsen på Koreas fastland. De har också tagit ledigt för att tillbringa ett par dagar på stranden.

– Vi älskar Jeju. Jag brukade åka hit med familjen när jag var liten, berättar Sin Min Sup. Det går snabbt att flyga hit, och stränderna är de bästa i Sydkorea!

Woolyang beach är både lång och djup, och den vita sanden avgränsas här och där av svart lavasten där små vattenpölar bildas. Här samsas både solbadare och fiskare, här och där går någon och plockar sjögräs eller musslor. Längs strandpromenaden ligger en kafégata, det ser lite ut som en brittisk kuststad med smala trähus sida vid sida och små verandor.

Öns grönskande inland är översållat av vulkaner. Här finns inte mindre än 368 stycken, även om ingen av dem har haft utbrott på de senaste tusen åren. Mitt på ön ligger vulkanen Hallasan som också är också Sydkoreas högsta berg. Det går att vandra upp och ner på en dag men det kräver viss vana och kondition för att orka. Seongsan Ilchulbong, vilket betyder ”soluppgångstoppen”, är mer besöksvänlig. Likt Mont Saint Michel i Frankrike ligger vulkanen på en halvö, bara sammanbunden med Jeju via en smal väg. Den som klättrar de 500 trappstegen upp till toppen bjuds på en fantastisk utsikt över öns inland, det öppna havet och den skålformade kratern som är täckt av frodig växtlighet.

På grund av – eller kanske tack vare – det isolerade läget har folket på Jeju utvecklat en kultur och ett språk som skiljer sig

”Ön Jeju strax utanför Sydkoreas södra kust är en av få platser i landet där en hel del av landets kultur- och naturarv har bevarats.”

ganska distinkt från Koreas fastland. Jeju är fyllt med meterhöga stenfigurer som jejuborna kallar stenfarfar, Dolharubang. De är huggna ur lavasten och är en symbol för det hårda livet på ön förr, då de föreställde anfäderna som man kunde vända sig till vid husbehov. Stenfarfar är bara en av ungefär 18 000 gudar som tillbetts på Jeju. Bland dem finns till exempel en fönstergud, en toalettgud och en båtgod. Även om många skrattar bort det som skrock är det ändå vanligt att jejubor fortfarande offrar till de gamla gudarna som styr när man flyttar, renoverar sitt badrum eller gör en större affär. Det är ju bättre att ta det säkra före det osäkra.

Jeu City består av två delar, den gamla och den nya. De två stadsdelarna är förenade med en flerfilig motorväg, med flygplatsen mitt emellan dem. Nya Jeju City är mer turistanpassat och här finns merparten av hotellen. På shoppinggatan Singwang-ro ligger de många make-up-butikerna sida vid sida med kaféer och barer. I Sydkorea finns ett enormt intresse för hudvård, och Jeju är inget undantag. På andra sidan gatan är akvarier placerade utanför restaurangerna där humrar och kungskrabbor väntar på att väljas ut och tillagas inne i köket på valfritt sätt.

Utsikten från vulkanen Seongsan Ilchulbong är fantastisk och gratis för alla som orkar gå de 500 trappstegen till toppen.

Traditionell mat på Jeju består ofta av fisk, skaldjur eller fläsk från lokala svarta grisar som grillas av gästen själv vid bordet. Ofta får man många små skålar med tillbehör till varje rätt.

Mycket av vardagshandeln på Jeju sker fortfarande på marknader och vid gatustånd.

Smörgrillade abalone, havsöra, ser Jeju City är en storstad med drygt en halv miljon invånare. Flygrutten mellan Seoul och Jeju är världens mest trafikerade, tack vare öns stora popularitet som semester mål.

Att besöka marknader är roligt, Jeju har flera stycken. På den stora helgmarknaden finns allt från gardiner till levande ankor, och givetvis finns här ett enormt utbud av läcker och vällagad snabbmat.

”Resetrenderna har förändrats mycket de senaste åren. I dag kommer folk hit för att vandra och utforska ön på ett helt annat sätt än för 20 år sedan.”

Grönsaker är en viktig del av den koreanska kosten.

En dag åker vi ner till gamla Jeju. Här ligger bland annat Black Pork Street, en gata kantad av restauranger som serverar barbecuegrillad svart gris. Jejus små, svarta grisar är välkända över hela landet och sägs ha ett särskilt smakrikt och mörkt kött. På barbecuerestaurangerna sitter kolgrillarna monterade i bordet och en stor fläkt dras ner från taket för att minska oset. Den ovane kan få hjälp att grilla sitt kött medan man dricker öl eller traditionell soju, en sorts billig, svag vodka gjord på ris. Jag tror serveringspersonalen är lite nervösa av vår blotta närvaro, det är fortfarande inte särskilt vanligt med västerländska turister här. Plötsligt börjar det ryka från en köttbit som fattat eld, och servitrisen måste snabbt byta ut köttet mot nytt.

Runtomkring Jeju City finns stora skogar med cederträ, planterade för att skydda öns högt skattade mandarinodlingar. Mandarinträden blommar på våren då en helt fantastisk doft sprider sig över ön. Av frukten gör man juice, sylt, kakor och parfym. Den söta frukten har även fått ge namn till öns skönhets-tävling, Miss Mandarin. Tävligen har dock förlorat något i popularitet sedan det uppdagats att många tävlande reser till Seoul för att operera sig, och numera är misstänkt lika varandra.

Jeju är en av få platser i Sydkorea, förutom Seoul, där popula-

tionen faktiskt växer.

– På senare år har vi sett att många unga koreaner flyttar hit och startar kaféer och restauranger. Även äventyrsturism har ökat i popularitet. Den typen av verksamheter berikar ön och attraherar turister, förklarar Jejus turistchef Rhee Kangil.

– Resetrenderna har förändrats mycket de senaste åren. I dag kommer folk hit för att vandra och utforska ön på ett helt annat sätt än för 20 år sedan, berättar han.

Därför har regeringen byggt ut ett nätverk av vandringsleder, Olle Trails. Olle betyder ”ringlande stig upp till huset”, och de genomkorsar hela ön. Rhee Kangil har själv flyttat hit från fastlandet och trivs mycket bra.

– Jeju är lugnt och trevligt. Vi har inga konflikter, och turisterna som kommer hit är oftast glada, menar han.

Det där med konflikter är visserligen en sanning med modifikation. Jeju har en lång historia av samman-drabbningar. 1948 slogs ett lokalt uppror ner av Sydkoreas regering och högergrupper, och över 25 000 öbor beräknas ha fått sätta livet till. Historien tystades ner under flera decennier, och inte förrän 2006 lämnade den sittande regeringen en officiell ursäkt. I dag präglas mycket av de politiska diskussionerna av den militärbas som efter mycket protester byggts på öns södra kust. Motståndare är oroade över anläggningens miljöpåverkan och ser det som ett USA-drivet projekt riktat mot Kina, snarare än ett tillskott till det sydkoreanska försvaret.

På vulkanen Hallahans sluttning ligger teplantagen O’Sulloc.

Namnet är inte irländskt, utan koreanskt och betyder ungefär ”Oh, vilket grönt te i snön”. Snö har det inte varit här på många år, men det regnar ganska ordentligt när vi kör in på gårdsplanen. Här kan man vandra mellan teplanteringarna eller förkovra sig i världens te-historia på det intilliggande museet. Givetvis finns en stor tesalong där man kan prova någon av de många tesorterna, eller testa en smaskigt krämig mjukglass smaksatt med grönt te. Inte långt därifrån ligger bonsaiträdgården Spiritual Gardens som passar extra bra att besöka när det regnar, de klorofyllstinnna färgerna blir ännu djupare av fuktigheten.

Jeju är en överraskande plats, man vet aldrig vad som ska dyka upp bakom nästa krök. Den här förmiddagen blir det ett ufohotell. Vi kan inte passera utan att åtminstone ta en fika i dess inre innan vi fortsätter längs kustvägen Handam Road. Västra Jeju är betydligt mer utvecklat än de östra delarna, här byggs det storskaligt och effektivt. Hotellen längs kusten är många och stora och varvas med restauranger och kaféer. Vi stannar till vid en liten restaurang i en fiskeby. I en stor lokal med ett öppet kök står långbord, i andra änden finns en upphöjd plattform för de som hellre vill sitta på golvet på traditionellt vis. Vi äter med pinnar och sked, men som ofta i Sydkorea ligger också en tång och en sax på bordet. Lunchen består av mängder av små skålar, servitrisen kommer med en vagn för att lasta av dem alla, hon fullständigt fyller bordet med små skålar och tallrikar med sidorätter som kallas banchan. Pannkaka med gräbstjälkar, sojabönsoppa och givetvis kimchi, fermenterad rättika och kål i olika former. En skål med fläsk och en annan med små grillade ansjovisar. Till det serveras Koreas främsta komfort

Haenyeos är öns traditionella kvinnliga dykare. Varje by har ett eget dyklag och ett område där bara de får fånga fisk och skaldjur. I dag är de flesta Haenyeos på Jeju en bra bit över pensionsåldern.

Religionen spelar fortfarande en stor roll på ön och det finns mängder av tempel på landsbygden.

”Jeju är en överraskande plats, man vet aldrig vad som ska dyka upp bakom nästa krök.”

food – en liten het järngryta med ris, som man fyller med varmt vatten när man ätit klart. Det blir sedan en matig matsmältningsdryck, där det kvarvarande riset i botten bidrar med en lite bränd smak.

Samma eftermiddag får vi möjlighet att träffa en grupp Haenyeos som dyker för byn Goseong-ri. De är på väg upp ur vattnet när vi kommer, i slitna torrdräkter och varsitt stort cyklop uppskjutet i pannan. Mrs Chang är 75 år och en av veteranerna. Hon visar sin utrustning för oss. Runt magen har hon knutit ett bälte med vikter och i öronen brukar hon stoppa lera för att slippa få in vatten. Hon jagar fisk med ett litet spjut, och i viktbältet hänger krokare som hon spetsar bläckfisk och stora snäckor med.

Mrs Chang har arbetat som dykare sedan 15 års ålder precis som sin mamma och mormor före henne. Hon berättar att när männen var ute på veckolånga fisketurer var någon tvungen att se till att det kom mat på bordet. Och eftersom ris inte växer på den lavatäckta ön lärde sig kvinnorna att dyka efter bläckfisk, havsöra, musslor och tång.

– Ekonomin var svår, vi var tvungna att bli Haenyeos om vi skulle få en bra make.

Jag frågar om hon fick det.

– Ja, en riktigt bra man fick jag, skrattar hon. Men han dog för 20 år sedan.

De visar sin fångst, några fiskar, ett par ruskor med grönskimrande tång och en nätpåse med snäckor. Mrs Chang är helt övertygad om att det är arbetet som håller dem så friska.

– Det, och att vi äter färsk fisk, skaldjur och tång varje dag. Det är den bästa maten man kan äta, direkt från havet, säger hon.

Mrs Changs kollega Hoag Sam Sun har fångat tre havsöras musslor. Den här vilda sorten är dyrbar, dem får hon nästan 80 kronor styck för av en restaurang, en god dagslön. De bjuder med oss in i sitt hus vid hamnen. Där slår de sig ner i en ring, på huk med knäna högt, för att rensa sin fångst. Mina ben klarar tre minuter i samma ställning som dem, sedan måste jag dra till mig en pall. Med ett snabbt handgrepp delar Mrs Cheng stickiga sjöborrar mitt itu med en vass kniv, gröper ut det mjuka innanmätet med en sked och lägger i en burk.

Plötsligt tar hon en bit sjögräs, lägger på en klick sjöborregegg och viftar fram mig.

– Gapa, gestikulerar hon. Hon är ju trots allt en nationalskatt så jag lyder, och hon trycker in hela paketet i min mun. Det smakar hav och gräs, salt och sött med några sandkorn och en svagt bitter ton från sjögräset. Det känns som om jag tagit en tugga av Jeju självt. ■

Runt Jeju City finns flera nybyggda skolor. Jeju är en av få platser i Korea där populationen faktiskt växer. Många unga koreaner flyttar hit för att arbeta inom turistbranschen och startar familjer.

Guide Jeju

Smörgrillade abalone, havsöra, ser ut som blåmusslor men erbjuder mer tuggmotstånd och smakar som en läcker blandning mellan bläckfisk och pilgrimsmusslor.

I en liten husvagn ovanför Woolyang Beach kan man få en perfekt tillagad cappuccino.

SNABBFAKTA

Jeju, eller Jeju-do som den ibland kallas, är Sydkoreas största ö. Här bor 650 000 invånare och ön besöks av drygt 15 miljoner turister varje år, varav ungefär 70 procent är koreaner. Jeju var ett eget kungadöme fram till 1400-talet då det införlivades i Korea. Ön är tre gånger så stor som Phuket i Thailand, men har en sjättedel så många turister.

Valuta: Valutan kallas won. 1 000 won är cirka 7,70 svenska kronor.

Tidsskillnad: +7 timmar

Ta sig runt: Enklast är att hyra bil och köra själv, eller att hyra en taxi för dagsutflykter, som kan bokas genom hotellen.

Bästa tid att åka: Jeju har ett mildt klimat och kan vara ganska kallt under vintermånaderna, även om det sällan blir under nollgradigt. Bästa tid att åka för sol och bad är juni till september.

Resahit: Finnair flyger snabbaste vägen till Incheon Airport i Seoul via Helsingfors. Även till exempel Lufthansa och Emirates flyger till Seoul med en mellanlandning. Från Seouls inrikesflygplats Gimpo avgår mängder av flyg dagligen till Jeju, en knapp timmes resa bort.

BOENDE

Shilla Stay

Det nybyggda Shilla Stay ligger centralt i nya delarna av Jeju, med många restauranger runt hörnet. Dubbelrum från cirka 1 900 kronor per natt.

[100 Noyeon-ro
shillastay.com](http://100Noyeon-roshillastay.com)

Ramada Plaza

Ramada Plaza Jeju ligger vid hamnen i gamla Jeju, i närheten av Black Pork Street. Utomhuspool och flera restauranger. Dubbelrum från cirka 1 100 kronor per natt.

[66 Tapdong-ro
ramadajeju.co.kr](http://66Tapdong-roramadajeju.co.kr)

MAT & DRYCK

I Jeju city finns mängder av nudelrestauranger, liksom restauranger som specialiserat sig på koreansk barbecue, framför allt med kött från den svarta Jeju-grisen. Man grillar själv sin mat över en kolgrill infäst i bordet. Koreansk vällagad snabbmat finns på marknader. Det är bara att peka och prova sig fram, pris från tio kronor per smårätt. Bibimbap är en sorts koreansk pytt i panna med ris och stark sås som måste testas.

På landsbygden utanför städerna är det främst fiskrestauranger som dominerar.

SE & GÖRA

Vandra

Jeju är ett paradys för vandrare, med över 400 km preparerade leder över hela ön, så kallade Olle Trails.

jejuolletrailguide.net

Museer

Jeju har drygt 70 museer och en mängd olika parker och gårdar som man kan besöka. Förutom konst och historia täcker de även in områden som te, teddybjörnar, datorer och sex. Det finns även ett Haenyeo-museum, och ett museum om massakern efter upproret 1948.

museum.jeju.go.kr
osulloccom/kr/en/museum
jejuloveland.com
nexoncomputermuseum.org

Spa

Korea har en lång tradition av bastubad och ansiktsbehandlingar. På Jeju finns mängder av spa-resorter som erbjuder behandlingar, som Wellness Center på We hotel.

[453-95 1100 Cheonbaek-ro
wehotel.co.kr](http://453-951100Cheonbaek-rowehotel.co.kr)

Mer information:

english.visitkorea.or.kr

En lugn stund i ett av Jejus många tempel.